

**Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
природничо - географічний факультет
кафедра географії та туризму**

Назва курсу	Етнокультурне країнознавство
Ступінь освіти Магістр Освітня програма	Магістерський 242 Туризм і рекреація
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2024-2025 н.р. Непарний семестр
Викладач	Донець І.А.
Профайл викладачів	https://docs.google.com/forms/d/1AWwUPP0qLOTx-KzA5YwDCKU8MvhEQk_UsEwtNm0TrI/edit#responses
Контактний тел.	(0619) 44-04-27
E-mail:	irenaaleks1970@gmail.com
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=6205&notifieditingon=1
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щосереди, згідно графіку роботи кафедри географії та туризму - обговорення питань для самопідготовки та презентацій. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальний курс «Етнокультурне країнознавство» одна з вибіркових дисциплін професійної підготовки здобувачів вищої освіти згідно з навчальним планом спеціальності 242 Туризм і рекреація.

Навчальна дисципліна забезпечує комплексне вивчення геопросторових, історичних, політичних, культурних і етнорелігійних особливостей окремих країн і регіонів; допомагає зрозуміти сутність суспільно-політичних перетворень у державах; сприяє усвідомленню взаємозв'язків між політичними, етнокультурними процесами та явищами у країнах світу. Вивчення курсу, допомагає студентам засвоїти достатній обсяг об'єктивних знань про країни; особливості та відмінності державно-територіального устрою та місцевого самоврядування держав; просторові аспекти етнонаціональних і демографічних процесів, міжетнічних і міжрелігійних відносин у країнах, ін.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни є вивчення студентами етнокультурної туристсько-країнознавчої характеристики (етнічний склад, етнічні традиції, сучасна перебудова побуту і культури, сучасні етнічні процеси) будь-яких країн і регіонів як сукупності умов організації і розвитку туризму; формування у майбутніх фахівців умінь і навичок щодо вивчення етнокультури рідного краю.

Завдання вивчення даного курсу є:

- формування знань про культурно-цивілізаційні та історико-культурні регіони сучасного світу;

- ознайомлення студентів із етнокультурною мозаїкою сучасного населення світу;
  - подання всього різноманіття расового і етнічного складу, релігій і мов;
  - розкриття особливостей міжетнічних взаємовідносин, в тому числі конфліктних;
  - міжкультурної комунікації як необхідної умови практичного застосування знань з етнокультурного країнознавства у туризмі;
  - еволюції етнічних спільнот: рід, плем'я, народ, нація; етнічного та політичного розуміння націй та їх країнознавчого змісту;
  - етнокультурного й релігійного країнознавства;
  - культури та мистецтва, їх внесок у туристичну презентацію країни в контексті сучасних духовних цінностей;
  - дослідження населення та соціальної сфери в етнокультурному середовищі різних туристичних країн і регіонів;
  - формування основ міжетнічної толерантності, полікультурного та міжконфесійного співробітництва в сучасному українському суспільстві.
- За підсумками вивчення дисципліни студенти повинні вміти:
- добирати, систематизувати й аналізувати етнокультурну країнознавчу інформацію;
  - орієнтуватися в етнічних, етноконфесійних політичних та гуманітарних проблемах сучасного світу;
  - складати типову схему етнокультурної країнознавчої характеристики;
  - застосовувати системний підхід при побудові схем етнокультурних країнознавчих досліджень;
  - складати порівняльні країнознавчі характеристики об'єктів різного етнічного, релігійного, конфесійного та культурного статусу;
  - вільно орієнтуватись у законодавчо-нормативній базі туристичної діяльності;
  - використовувати інформаційні та комунікативні технології;
  - характеризувати явища та процеси, що відбуваються в різноманітних сферах життєдіяльності країни, встановлювати їх причинно-наслідкові зв'язки і закономірності розвитку;
  - зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

K2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

K15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

K16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

K20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

K21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

K28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПРН 9 - аналізувати природно-ресурсні та соціально-економічні передумови розвитку та функціонування просторової організації туристичної сфери;

ПРН 10 - пропонувати способи удосконалення туристичної інфраструктури на різних рівнях державного та регіонального управління;

ПРН 13- планувати стратегію діяльності суб'єктів туристичного ринку на засадах сталого розвитку та поваги до інших культур.

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Загальна кількість годин/кредитів 120 год. /4 кредити	30	14	60

6. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом.

Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи.

Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання.

7. Структура курсу
7.1 Структура курсу (загальна)

Кіль-ть год	Тема	Форма діяльності (заняття)	Літ-ра	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК І. Теоретичні основи та основні компоненти етнокультурного країнознавства.						
8 год.	Тема 1. Теоретичні основи та структура етнокультурного країнознавства. Етнокультурне країнознавство як навчальна дисципліна. Теоретико-методологічні та методичні засади. Функції, підходи і принципи комплексних етнокультурних країнознавчих досліджень.	Лекція (2 год.) Практ. робота 2 год. Сам. Робота 4 год	4, 11, 14, 16, 18, 20, 32,	1. Сучасна політична організація суспільства. 2. Політична карта світу. Етапи формування політичної карти світу. 3. Геополітика в контексті сучасних змін. Нові тенденції розвитку та вплив на трансформацію політичної карти світу. 4. Політико-територіальні утворення з різним міжнародно-правовим статусом		впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
8 год.	Тема 2. Етнографія і країнознавство. Етнічне та політичне розуміння націй та їх країнознавчий зміст. Соціальна антропология. Культура антропология. Етнологія. Формування етнографічної науки. Етнографія і суміжні дисципліни. Методи етнографічних досліджень. Основні компоненти етнокультурного країнознавства.	Лекція (2 год.) Практ. робота 2 год. Сам. Робота 4 год	4, 11, 14, 20, 32,	1. Етнічний і конфесійний склад населення країн Латинської Америки. Східна Африка – регіон антропогенезу. 2. Еволюція етнічних спільнот: рід, плем'я, народ, нація. Етносоціальний розвиток народів. 3. Сучасні етнічні процеси. 4. Культура і побут з позиції порівняльно-історичного методу. 5. Традиційно-побутова культура – головний метод дослідження в етнографії.		впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

6 год	Тема 3. Історичні етапи національно-культурного відродження та етнічна асиміляція. Особлива роль культури у становленні сучасних держав. Культурний суверенітет в умовах глобалізації. Етнічна територія. Діаспора.	Лекція (2 год.) Практ. робота год. Сам. Робота 4 год	1, 2, 4, 11, 14, 16, 19, 20, 25, 27, 32,			
6 год	Тема 4. Етнокультурне й релігійне країнознавство. Етнокультура в системі країнознавства. Місце релігії та церкви в сучасному суспільному житті, їх роль у пізнанні країни. Рівень релігійності населення країни. Релігія і міжнаціональні відносини.	Лекція (2 год.) Практ. робота 2 год. Сам. Робота 4 год	1, 2, 4, 11, 14, 16, 19, 20, 25, 27, 32,			
8 год.	Тема 5. Населення та соціальна сфера в етнокультурному середовищі. Релігійно-конфесійний склад населення та його динаміка. Чисельність населення світу та окремих його регіонів і країн, його динаміка. Етнічна карта світу. Етнічний склад населення світу. Релігійна карта світу. Лінгвістична карта світу.	Лекція (2 год.) Практ. робота 2 год. Сам. Робота 4 год	4, 11, 14, 20, 21, 32,	1. Мовний склад населення. Мова – віддзеркалення культури країни. 2. Антропологічні особливості людських рас. Етнографічний образ народу. 3. Регіональні етнокультурні ландшафти. Міжнародний індекс щастя. Внутрішні міжетнічні та міжконфесійні конфлікти. Традиційні та нові релігії і конфесії. 4. Історичні та політичні аспекти сучасних релігійних відносин. 5. Географія релігій.		впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

16 год	Тема 6. Культура та мистецтво в контексті сучасних духовних цінностей країн і регіонів. Культура та мистецтво, їх внесок у презентацію країни в контексті сучасних духовних цінностей. Особливості країнознавчих досліджень науки та засобів масової інформації. Духовний світ нації та народна творчість.	Лекція (2 год.) Практ. робота 2 год. Сам. Робота 8 год	1, 2, 4, 11, 14, 16, 19, 20, 25, 27, 32,	1. Східна Європа – рубіж православ'я і католицизму. Слов'янські народи Східної Європи. Релігії слов'ян на давніх кордонах слов'ян і римлян. 2. Народи країн Прибалтики. Православне ядро на півдні Європи. Географія Православної церкви. Поняття євразійського світу. 3. Південна Європа – колыска католицизму. Культура католицького світу. Центри католицького паломництва. 4. Протестантизм – ядро Західної цивілізації. Протестантська культура і етика. 5. Європейська цивілізація в Північній Америці. Північна Америка: різноманіття конфесій. Етнокультурні групи населення США. Етнічна картина Канади. Корінне населення Північної Америки.		
6 год	Тема 7. Етнокультурна складова туристичного продукту. Формування зарубіжного туристичного продукту на основі етнокультурного компоненту. Європейський досвід організації етнографічного туризму. Азійський досвід організації етнографічного туризму. Етнокультурний компонент як стимул для розвитку українського туристичного продукту.	Лекція (4 год.) Практ. робота год. Сам. Робота 4 год	1, 2, 4, 11, 14, 20, 21, 32,			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

БЛОК II.

Етнокультурні регіони – структурна складова сфери туризму у світі.

6 год.	Тема 8. Світові цивілізації та сучасні етноси. Цивілізаційний підхід у країнознавстві та його теоретичні проблеми. Розвиток людства з цивілізаційних позицій згідно А.Д. Тойнбі. Стадії розвитку цивілізацій. Тісний зв'язок цивілізації із світовою релігією.	Лекція (2 год.) Сам. Робота 4 год	5, 11, 12, 15, 16, 20, 21, 23, 27, 28			впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
10 год.	Тема 9. Європейський етнокультурний регіон. Європа – історичне ядро розвитку стародавніх (крито-мікенської, еллінської і римської) цивілізацій. Антропологічні риси європейців. Географія мовних сімей Європи. Європейські свята.	Лекція (2 год.) Практ. робота 2 год. Сам. Робота 6 год	2, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 20, 23, 25, 26, 27, 28, 30,	Східна Європа – рубіж православ'я і католицизму Слов'янські народи Східної Європи Релігії слов'ян На давніх кордонах слов'ян і римлян Народи країн Прибалтики. Православне ядро на півдні Європи. Географія Православної церкви. Поняття євразійського світу. Південна Європа – колиска католицизму. Культура католицького світу Центри католицького паломництва. Протестантизм – ядро Західної цивілізації. Протестантська культура і етика.		впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
6 год.	Тема 10. Арабо-мусульманський етнокультурний регіон. Арабо-мусульманський світ. Мусульманські звичаї Культурна спадщина ісламу Арабські святині. Середня Азія – частина ісламського світу.	Лекція (2 год.) Практ. робота 2 год. Сам. Робота 4 год	2, 4, 8, 9, 10, 11, 14, 29, 31, 32			впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
10 год.	Тема 11. Етнокультурний регіон Східної, Південно-Східної та Західної Азії. Етнокультурна картина Південної Азії. Індуїзм – відмітна риса культури	Лекція (2 год.) Практ. робота 2 год. Сам. Робота	4, 18, 28, 30,	Етнокультурна мозаїка Південної Азії. Несторіанство – гілка християнства в Південній Азії. Етнічний склад населення Південної Азії. Внесок Південної Азії в загальносвітову культуру.		впродовж першого навчального семестру (другий

	Південної Азії. Індуїзм – основа державності Індії. Кастова система. Індуїзм і культура регіону.	6 год				періодичний контроль)
6 год.	Тема 12. Латиноамериканський етнокультурний регіон. Стародавні цивілізації Латинської Америки. Сучасна цивілізація. Латинської Америки. Етнічна історико-культурна спадщина регіону.	Лекція (2 год.) Практ. робота 2год. Сам. Робота 4 год	3, 6, 8,9, 13, 18, 21, 24,			
6 год.	Тема 13. Африканський етнокультурний регіон. Народи і релігії Тропічної Африки. Етнокультурне районування Африки. Расовий склад населення Африки.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	3, 6, 8, 9, 13, 18, 21, 24,			
6 год	Тема 14. Етнокультурний світ Австралії та Океанії. Австралія – фрагмент західно-європейської культури та західної цивілізації. Переселенський характер населення. Державотворчий етнос в Австралії. Корінне населення Австралії, їх роль в етнокультурному ландшафті. Етнічна історико-культурна спадщина регіону.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1, 2, 4, 11, 14, 16, 19, 20, 25, 27, 32			
14 год.	Тема 15. Етнокультурні особливості України: проблеми та перспективи розвитку етнотуризму. Історичні етапи формування української нації. Етнічний та	Лекція (2 год.) Практ. робота 2 год. Сам. робота	3, 6, 8,9, 13, 21,	Етнокультурні регіони України. Національний склад населення Полтавської області. Етнокультурний компонент як стимул для розвитку українського туристичного продукту. Етнокультурні фестивалі в Україні. Особливості етнографічного туризму в Україні.		

	національний склад населення України. Субетноси українського народу. Етнічні території України. Етнічне районування України.	8 год				
--	--	-------	--	--	--	--

7.2 СТРУКТУРА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Теоретичні основи та структура етнокультурного країнознавства.	Етнокультурне країнознавство як навчальна дисципліна. Теоретико-методологічні та методичні засади. Функції, підходи і принципи комплексних етнокультурних країнознавчих досліджень.
Тема 2. Етнографія і країнознавство. Етнічне та політичне розуміння націй та їх країнознавчий зміст.	Соціальна антропология. Культура антропология. Етнологія. Формування етнографічної науки. Етнографія і суміжні дисципліни. Методи етнографічних досліджень. Основні компоненти етнокультурного країнознавства.
Тема 3. Історичні етапи національно-культурного відродження та етнічна асиміляція.	Особлива роль культури у становленні сучасних держав. Культурний суверенітет в умовах глобалізації. Етнічна територія. Діаспора. Етнічні системи життєзабезпечення.
Тема 4. Етнокультурне й релігійне країнознавство.	Етнокультура в системі країнознавства. Місце релігії та церкви в сучасному суспільному житті, їх роль у пізнанні країни. Рівень релігійності населення країни. Релігія і міжнаціональні відносини.
Тема 5. Населення та соціальна сфера в етнокультурному середовищі.	Релігійно-конфесійний склад населення та його динаміка. Чисельність населення світу та окремих його регіонів і країн, його динаміка. Етнічна карта світу. Етнічний склад населення світу. Релігійна карта світу. Лінгвістична карта світу.
Тема 6. Культура та мистецтво в контексті сучасних духовних цінностей країн і регіонів.	Культура та мистецтво, їх внесок у презентацію країни в контексті сучасних духовних цінностей. Особливості країнознавчих досліджень науки та засобів масової інформації. Духовний світ нації та народна творчість.
Тема 7. Етнокультурна складова туристичного продукту.	Формування зарубіжного туристичного продукту на основі етнокультурного компоненту. Європейський досвід організації етнографічного туризму. Азійський досвід організації етнографічного туризму. Етнокультурний компонент як стимул для розвитку українського туристичного продукту.
Тема 8. Світові цивілізації та сучасні етноси.	Цивілізаційний підхід у країнознавстві та його теоретичні проблеми. Розвиток людства з цивілізаційних позицій згідно А.Д. Тойнбі. Стадії розвитку цивілізацій. Тісний зв'язок цивілізації із світовою релігією.
Тема 9. Європейський етнокультурний регіон.	Європа – історичне ядро розвитку стародавніх (крито-мікенської, еллінської і римської) цивілізацій. Антропологічні риси європейців. Географія мовних сімей Європи. Європейські свята.
Тема 10. Арабо-мусульманський етнокультурний регіон.	Арабо-мусульманський світ. Мусульманські звичаї Культурна спадщина ісламу Арабські святині. Середня Азія – частина ісламського світу.

Тема 11. Етнокультурний регіон Східної, Південно-Східної та Західної Азії.	Етнокультурна картина Південної Азії. Індуїзм – відмітна риса культури Південної Азії. Індуїзм – основа державності Індії. Кастова система. Індуїзм і культура регіону.
Тема 12. Латиноамериканський етнокультурний регіон.	Стародавні цивілізації Латинської Америки. Сучасна цивілізація. Латинської Америки. Етнічна історико-культурна спадщина регіону.
Тема 13. Африканський етнокультурний регіон.	Народи і релігії Тропічної Африки. Етнокультурне районування Африки. Расовий склад населення Африки.
Тема 14. Етнокультурний світ Австралії та Океанії.	Австралія – фрагмент західно-європейської культури та західної цивілізації. Переселенський характер населення. Державотворчий етнос в Австралії. Корінне населення Австралії, їх роль в етнокультурному ландшафті. Етнічна історико-культурна спадщина регіону.
Тема 15-16. Етнокультурні особливості України: проблеми та перспективи розвитку етнотуризму.	Історичні етапи формування української нації. Етнічний та національний склад населення України. Субетноси українського народу. Етнічні території України. Етнічне районування України.

7.3 СТРУКТУРА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Тема 1. Теоретичні основи та структура етнокультурного країнознавства.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасна політична організація суспільства. 2. Політична карта світу. Етапи формування політичної карти світу. 3. Геополітика в контексті сучасних змін. Нові тенденції розвитку та вплив на трансформацію політичної карти світу. 4. Політико-територіальні утворення з різним міжнародно-правовим статусом
Тема 2. Етнографія і країнознавство. Етнічне та політичне розуміння націй та їх країнознавчий зміст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Етнічний і конфесійний склад населення країн Латинської Америки. Східна Африка – регіон антропогенезу. 2. Еволюція етнічних спільнот: рід, плем'я, народ, нація. Етносоціальний розвиток народів. 3. Сучасні етнічні процеси. 4. Культура і побут з позиції порівняльно-історичного методу. 5. Традиційно-побутова культура – головний метод дослідження в етнографії.
Тема 3. Історичні етапи національно-культурного відродження та етнічна асиміляція.	
Тема 4. Етнокультурне й релігійне країнознавство.	
Тема 5. Населення та соціальна сфера в етнокультурному середовищі.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мовний склад населення. Мова – віддзеркалення культури країни. 2. Антропологічні особливості людських рас. Етнографічний образ народу. 3. Регіональні етнокультурні ландшафти. Міжнародний індекс щастя. Внутрішні міжетнічні та міжконфесійні конфлікти. Традиційні та нові релігії і конфесії. 4. Історичні та політичні аспекти сучасних релігійних відносин. 5. Географія релігій.

<p>Тема 6. Культура та мистецтво в контексті сучасних духовних цінностей країн і регіонів.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Східна Європа – рубіж православ'я і католицизму. Слов'янські народи Східної Європи. Релігії слов'ян на давніх кордонах слов'ян і римлян. 2. Народи країн Прибалтики. Православне ядро на півдні Європи. Географія Православної церкви. Поняття євразійського світу. 3. Південна Європа – колыска католицизму. Культура католицького світу. Центри католицького паломництва. 4. Протестантизм – ядро Західної цивілізації. Протестантська культура і етика. 5. Європейська цивілізація в Північній Америці. Північна Америка: різноманіття конфесій. Етнокультурні групи населення США. Етнічна картина Канади. Корінне населення Північної Америки.
<p>Тема 7. Етнокультурна складова туристичного продукту.</p>	
<p>Тема 8. Світові цивілізації та сучасні етноси.</p>	
<p>Тема 9. Європейський етнокультурний регіон.</p>	<p>Східна Європа – рубіж православ'я і католицизму Слов'янські народи Східної Європи Релігії слов'ян На давніх кордонах слов'ян і римлян Народи країн Прибалтики. Православне ядро на півдні Європи. Географія Православної церкви. Поняття євразійського світу.</p> <p>Південна Європа – колыска католицизму. Культура католицького світу Центри католицького паломництва.</p> <p>Протестантизм – ядро Західної цивілізації. Протестантська культура і етика.</p>
<p>Тема 10. Арабо-мусульманський етнокультурний регіон.</p>	
<p>Тема 11. Етнокультурний регіон Східної, Південно-Східної та Західної Азії.</p>	
<p>Тема 12. Латиноамериканський етнокультурний регіон.</p>	
<p>Тема 13. Африканський етнокультурний регіон.</p>	
<p>Тема 14. Етнокультурний світ Австралії та Океанії.</p>	
<p>Тема 15-16. Етнокультурні особливості України: проблеми та перспективи розвитку етнотуризму.</p>	<p>Етнокультурні регіони України. Національний склад населення Полтавської області. Етнокультурний компонент як стимул для розвитку українського туристичного продукту. Етнокультурні фестивалі в Україні. Особливості етнографічного туризму в Україні.</p>

7.4. СТРУКТУРА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Теоретичні основи та структура етнокультурного країнознавства.	Сучасна політична організація суспільства. Політична карта світу. Етапи формування політичної карти світу. Геополітика в контексті сучасних змін. Нові тенденції розвитку та вплив на трансформацію політичної карти світу. Політико-територіальні утворення з різним міжнародно-правовим статусом
Тема 2. Етнографія і країнознавство. Етнічне та політичне розуміння націй та їх країнознавчий зміст.	Поняття етногенезу. Етнічні групи. Етнічні межі. Школи і напрямки в етнографії. Етнографічне районування країни. Етнічний і конфесійний склад населення країн Латинської Америки. Східна Африка – регіон антропогенезу. Еволюція етнічних спільнот: рід, плем'я, народ, нація. Етносоціальний розвиток народів. Сучасні етнічні процеси. Культура і побут з позиції порівняльно-історичного методу. Традиційно-побутова культура – головний метод дослідження в етнографії.
Тема 3. Історичні етапи національно-культурного відродження та етнічна асиміляція.	Етнічні особливості харчування. Етнічний характер. Етнопсихологія як предмет наукового країнознавства. Регіональні етнопсихологічні відмінності. Народи й політико-психологічні стереотипи. Етнопсихологія й етнополітика
Тема 4. Етнокультурне й релігійне країнознавство.	Етнокультура в системі національної культури. Етнокультура як феномен етнічного буття. Чинники матеріальної сфери культури. Функції етнічної культури. Система традицій, колективна пам'ять, акумуляція етнокультурної інформації між поколіннями. “Етнічна компетентність”. Основи міжкультурної комунікації як необхідна умова практичного застосування знань з етнокультурного країнознавства у туризмі.
Тема 5. Населення та соціальна сфера в етнокультурному середовищі.	Мовний склад населення. Мова – віддзеркалення культури країни. Антропологічні особливості людських рас. Етнографічний образ народу. Регіональні етнокультурні ландшафти. Міжнародний індекс щастя. Внутрішні міжетнічні та міжконфесійні конфлікти. Традиційні та нові релігії і конфесії. Історичні та політичні аспекти сучасних релігійних відносин. Необхідність вивчення релігії в туристичному країнознавстві. Географія релігій
Тема 6. Культура та мистецтво в контексті сучасних духовних цінностей країн і регіонів.	Фольклор, національний етикет, звичаї та обряди, вірування і повір'я. Народний побут й архітектура, одяг і ремесла. Декоративно-прикладне мистецтво. Національна кухня, національні свята, фестивалі тощо. Регіональні відмінності народної творчості. Народна творчість національних меншин. Зростання значимості етнографічної бази у міжнародних відносинах.
Тема 7. Етнокультурна складова туристичного продукту.	Азійський досвід організації етнографічного туризму. Етнокультурний компонент як стимул для розвитку українського туристичного продукту.
Тема 8. Світові цивілізації та сучасні етноси.	Підходи до виділення цивілізацій. Причини занепаду цивілізацій. Сучасні цивілізації. Схід як осередок і джерело світової цивілізації (“річкові цивілізації” Нілу, Тигру, Євфрату, Інду, Гангу, Меконгу, Хуанхе).

	Міграції як об'єкт витіснення. Мультикультуралізм.
Тема 9. Європейський етнокультурний регіон.	Політика громадянства в країнах «осьового» Євросоюзу: емпіричний аспект. Європейська цивілізація в Північній Америці. Північна Америка: різноманіття конфесій. Етнокультурні групи населення США. Етнічна картина Канади. Корінне населення Північної Америки.
Тема 10. Арабо-мусульманський етнокультурний регіон.	Жіночий одяг: між природою і традицією. Ремесла народів Середньої Азії. Етнічна історико-культурна спадщина регіону.
Тема 11. Етнокультурний регіон Східної, Південно-Східної та Західної Азії.	Етнокультурна мозаїка Південної Азії. Несторіанство – гілка християнства в Південній Азії. Етнічний склад населення Південної Азії. Внесок Південної Азії в загальносвітову культуру.
Тема 12. Латиноамериканський етнокультурний регіон.	Расовий склад Латинської Америки. Етнічний склад населення Латинської Америки. Роль католицизму в Латинській Америці. Індіанський вплив у культурі Латинської Америки.
Тема 13. Африканський етнокультурний регіон.	Етнічний склад населення Африки. Етнокультурна мозаїка Африки. Етнічна історико-культурна спадщина регіону.
Тема 14. Етнокультурний світ Австралії та Океанії.	Етнокультурна палітра Океанії. Населення Океанії. Папуаські народи. Народи Меланезії. Народи Мікронезії. Народи Полінезії. синкретичний полінезійсько-християнський культ. Культурна спадщина.
Тема 15-16. Етнокультурні особливості України: проблеми та перспективи розвитку етнотуризму.	Етнокультурний компонент як стимул для розвитку українського туристичного продукту. Етнокультурні фестивалі в Україні. Особливості етнографічного туризму в Україні.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	<p>За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$.</p>
Практичні заняття	«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові

	<p>завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни.</p> <p>Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.</p>

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Алешугіна Н. О. Туристичне країнознавство у таблицях і схемах : навч. посіб. / Н. О. Алешугіна, О. О. Зеленська, І. В. Смаль / За ред. І. В. Смаля. Ніжин: Лук'яненко В.В., 2012. 417 с.
2. Афанасьєв О.Є. Політико-географічний простір сучасного світу: Довідник / О.Є. Афанасьєв К.: Шкільний світ, 2010. 128 с.
3. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. 395 с.
4. Великочий В. С. Міжнародний туризм Навчальний посібник для студентів спеціальності 8.14010301 «Туризмознавство» / В. С. Великочий, О. І. Дутчак, В. В. Шикеринець. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2015. – 254 с.
5. Географічні аспекти розвитку туризму (на прикладі України та Польщі): монографія. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2010. 344 с.
6. Дударчук, К.Д. Туристичні ресурси України: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності "Туризм" / Катерина Дударчук. Тернопіль: ТНПУ, 2014. 199 с.
7. Дутчак О. Теоретико-методологічні проблеми українського етнотуризму в контроверсійному баченні науковців // Гілея. 2013. № 73. С. 64-66.
8. Ігнат'єв П. М. Країни Азії: особливості культури та побуту / П. М. Ігнат'єв. Чернівці, 2011. 423 с.
9. Кляп М.П. Сучасні різновиди туризму: навчальний посібник. К.: Знання, 2011. 334 с.
10. Король О. Д. Міжнародні туристичні потоки: суспільно-географічні аспекти формування та геопросторовий розподіл: Монографія / О. Д. Король. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2018. 512 с.
11. Лабскір В.М. Любієв А.І. , Юшко О.В. та ін. Туристичні об'єкти України. Харків : НТУ «ХП» , 2002.
12. Лісовський П. М. Країнознавство: навч. посіб. / П. М. Лісовський, Ю. П. Лісовська. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 264 с.
13. Логвин М. М. Етнокультурне країнознавство: навч.-метод. посібник для самостійного вивчення навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти спеціальності 242 «Туризм» ступеня магістра / М. М. Логвин. Полтава: ПУЕТ, 2021. 213 с.
14. Лозко Г. Етнологія України. Філософсько-теоретичні та етнорелігієзнавчі аспекти / Г. Лозко. К.: Артєк, 2011. 304 с.
15. Любіцева О.О., Панкова В.І., Стаційчук В.І. Туристичні ресурси України: навч. посібник. Київ : Альтерпрес, 2007. 369 с.
16. Масляк П.О. Рекреаційна географія: навч. посібник. Київ : Знання, 2008. 343 с.
17. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство. Навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2003. 352 с.
18. Петранівський В.Л. Етнокультурний та етнофестивальний туризм: теорія і практика / В.Л. Петранівський, А.С. Лисик //Розвиток українського етнотуризму: проблеми та перспективи : матеріали наук.-практ. конф. Львів: ЛПЕТ, 2011 р. С. 28-41.
19. Серебій В. Розвиток етнотуризму: проблеми та перспективи // Краєзнавство. Географія. Туризм. 2011. №20. С. 21.
20. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Занько Ю.С., Ганич Н.М. Країнознавство: теорія та практика. Підручник. Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
21. Турчин Я. Б., Дорош Л. О., Горбач О. Н. Країнознавство: навч. посібник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. 276 с.

22. Купрієнко Д. А. Державна територія і державний кордон :навчальний посібник / Д. А. Купрієнко, Ю. А. Дем'янюк, О. В. Діденко. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2014. 256 с.

Допоміжна література

23. Офіційний сайт Всеукраїнського проекту «7 чудес України». URL: www.7chudes.in.ua

24. Борисенко В.К. Етнокультурні зв'язки українців та поляків Східного Поділля (кінець XIX –початок XX сторіччя). Київ : ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, 2014. 206 с.

25. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України: монографія. Львів: Світ, 1993. 240 с.

26. Рутинський М.Й. Географія туризму України: навч.-метод. Посібник. Київ. Центр навчальної літератури, 2004. 160 с.

27. Туристичні ресурси України під ред. О.І. Лугова. Київ: Інститут туризму федерації профспілок України, 1996. 352 с.

28. Гай-Нижник П.П. Українознавство: концептуальні та теоретико-методологічні основи розвитку. Київ, 2015. 504 с.

29. Україна й українство в етнокультурних процесах: збірник наукових праць. Київ: НДІУ,2017. 156 с.

30. Українська культура XX – XXI ст. : соціоантропологічний аспект: зб. наук. праць / наук. ред. М. Гримич. Київ : Дуліби, 2015. 236 с.

31. Енциклопедія етнокультурознавства. Понятійно-термінологічний інструментарій, концептуальні підходи. Ч. I. Кн. I. К., 2000.

Інформаційні ресурси в інтернеті

32. Все про туризм. Туристична бібліотека (інтернет-ресурс) URL: <http://tourlib.net/>

33. Всесвітня організація туризму. Офіційна веб-сторінка: URL: <http://www2.unwto.org/>

34. Українознавство: науковий часопис. URL: http://journal.nndiuv.org.ua/?page_id=2&lang=uk

35. Національна спілка краєзнавців. URL: <https://nsku.org.ua>